خبر

اختصاص ۱۰میلیارددلار از صندوق توسعه به کشاورزی

● **ایسنا:** عبدالمهدی بخشنده، معاون برنامه‌ریزی و اقتصادی وزیر جهاد کشاورزی از اختصاص اعتبار ۱۰میلیارددلاری از منابع صندوق توسعه ملی به بخش کشاورزی خبر داد و گفت: با توجه به اینکه نرخ ۲۲درصدی سود تسهیلات کشاورزی برای بخش کشاورزی بسیار خطرناک است، رییس‌جمهور دستور تجدیدنظر داده است.

طی سال‌های ۲۰۰۹ تا ۲۰۱۳

صادرات نفت ایران به هند نصف شد

● **فارس:** منابع هندی اعلام کردند صادرات نفت ایران به هند از ۲۱/۲۰ میلیون‌تن در سال ۲۰۰۹ به ۱۱میلیون تن در سال ۲۰۱۳ رسیده است. به گزارش بیزینس استاندارد، هند وابستگی خود به نفت ایران را به کمتر از شش‌درصد رسانده و واردات خود از کشورهایی نظیر کلمبیا و مکزیک را افزایش داده است. به‌گفته مقامات رسمی، دهلی‌نو در سال مالی منتهی به ۳۱ مارس ۲۰۱۴ بالغ بر ۱۱میلیون‌تن نفت خام از ایران وارد کرده که ۱۳/۱۴میلیون‌تن نسبت به مدت مشابه سال گذشته کاهش داشته است. واردات نفت هند از ایران بیش از ۵/۸۱ درصد از نیازهای نفت وارداتی هند را در سال ۱۴-۲۰۱۳ تامین کرده است که نسبت به سال پیش از آن ۷/۱۱ درصد کمتر است.

ماجرای قاچاق گازوییل در نیروگاه‌ها

● **مهر:** مدیرعامل شرکت برق منطقه‌ای تهران با تشریح دو مورد قاچاق گازوییل از نیروگاه‌های منطقه تهران در سال‌جاری، اعلام کرد: متخلفان این دو پرونده قاچاق سوخت، شناسایی و دستگیر شده‌اند. سیدزمان حسینی با تایید دو مورد قاچاق فرآورده‌های نفتی، به‌ویژه گازوییل در نیروگاه‌های حوزه استحفاظی شرکت برق منطقه‌ای تهران، گفت: با پیگیری‌های انجام‌شده افراد متخلف شناسایی و دستگیر شدند. این انحراف فرآورده‌های نفتی در حالی در دو نیروگاه برق تهران رسما توسط مسوولان وزارت نیرو تایید می‌شود که پیش از این مهدی ایوبی، معاون سابق امور پیشگیری ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز از خروج خارج از شبکه سوخت تحویلی برخی نیروگاه‌های کشور خبر داده و گفته است: گاهی سوخت موردنیاز نیروگاه‌ها با هماهنگی راننده نفتکش با برخی کارگران نیروگاه‌ها در مکان دیگری تخلیه و قاچاق می‌شود.

بررسی ارزش صادرات و واردات طی ۱۲ سال مشخص کرد

کاهش ۵۰درصدی قدرت رقابت تولیدات داخل

ارزش واحد صادرات (بدون نفت و گاز) و واردات و رابطه مبادله کشور

واحد (دلار در هر تن)	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲
ارزش واحد صادرات	۲۶۳/۴	۲۶۰/۵	۳۴۴/۸	۳۸۶/۸	۳۷۸/۸	۴۱۹/۲	۴۶۸	۴۸۲	۴۷۶	۶۲۱	۴۴۰	۵۶۰	۵۲۰	۴۴۸
درصد رشد نسبت به دوره قبل	–	-۱/۱	۳۲/۳	۱۱/۹	-۱/۸	۱۰/۶	۱۱/۶	۲/۹	-۱/۲۴	۳۰/۴	-۲۹/۱۴	۲۷/۲۷	-۷/۱	-۱۳/۸۴
ارزش واحد واردات	۵۵۲/۲	۶۴۱/۷	۸۲۷/۲	۸۸۳/۵	۱۰۲۷/۳	۱۱/۶/۶	۹۵۹/۳	۱۱۴۸/۵	۹۹۹	۱۴۸۶	۱۴۲۰	۱۶۰۰	۱۳۵۰	۱۵۱۴
درصد رشد نسبت به دوره قبل	–	۱۶/۲	۲۸/۹	۶/۸	۱۶/۲	۷/۷	-۱۳/۳	۱۹/۷	-۱۳/۰۵	۴۸/۷	-۴/۴۴	۱۲/۶۷	-۱۵/۶۲	۱۲/۱۴
رابطه مبادله خالص	۰/۴۷۷	۰/۴۰۵	۰/۴۱۶	۰/۴۳۷	۰/۳۶۸	۰/۳۷۸	۰/۴۸۷	۰/۴۱۹	۰/۴۷۶	۰/۴۱۷	۰/۳۰۹	۰/۳۵	۰/۳۸۵	۰/۲۹۵
رابطه مبادله ناخالص	۱/۸۷	۱/۵۲	۲/۰۱	۱/۹۴	۱/۹	۱/۴۱	۱/۵۶	۱/۲۹	۱/۳۲	۱/۰۹	۰/۷۵	۰/۴۹	۰/۸۸	۰/۳۶

مرضیه بیانی: آخرین بررسی‌ها از آمار تبادلات تجاری ایران نشان می‌دهد قدرت رقابت تولیدات کشور تا ۵۰درصد طی ۱۲سال کاهش یافته و همچنان نیز در حال کاهش است. به بیان ساده‌تر برای خرید یک واحد کالای وارداتی هر سال باید مقدار بیشتری از تولیدات غیرنفتی خود را صادر کنیم.

از سال ۱۳۷۹ تاکنون نسبت ارزش واردات به ارزش صادرات همواره بیش از دو برابر شده و در سال‌های ۱۳۸۹ و ۱۳۹۲ این رقم به بیش از سه‌برابر نیز رسیده است. به عبارت دیگر برای واردکردن یک واحد کالا به کشور باید بیش از دو یا سه‌واحد کالا صادرات به سایر کشورها داشته باشیم و این به معنای کاهش ارزش هر واحد کالای صادراتی در مقابل افزایش ارزش کالاهای وارداتی است. در سال گذشته ارزش کالاهای صادراتی شدیدترین میزان سقوط را داشته که این کاهش ارزش همراه با افزایش شاخص قیمت کالاهای وارداتی منجر به رسیدن شاخص رابطه مبادله به پایین‌ترین میزان خود در ۱۲سال اخیر شده است. در مجموع در این مدت ارزش صادرات ۷۲/۷۵درصد افزایش داشته در حالی که ارزش واردات ۱۲۲/۶درصد رشد یافته که نشان‌دهنده عقب‌ماندگی ۵۰درصدی ارزش صادرات از واردات است. رابطه مبادله یکی از مهم‌ترین ابزارها برای تجزیه و تحلیل مسایل اقتصاد کلان و توسعه اقتصادی از قبیل منافع حاصل از بازرگانی بین‌المللی و اثر آن روی سطح دستمزدها و رفاه عمومی و درآمد ملی محسوب می‌شود. یکی از اثرات این رابطه تاثیر ارزش مبادلات بر تراز تجاری کشور است. به طور بارز این رابطه بر تراز بازرگانی سال گذشته اثر محسوس داشته است. در سال ۱۳۹۲ با توجه به اینکه کاهش ارزش واردات بیشتر از صادرات بوده، کسری تجاری نسبت به سال قبل از آن از این محل بهبود یافته است.

تراز تجاری ۲۳درصد بهبود یافت

صادرات کشور در سال ۱۳۹۲ نسبت به دوره زمانی مشابه در سال گذشته از نظر وزنی نزدیک به ۱۶/۷۹درصد و از نظر ارزشی معادل ۰/۴۳درصد افزایش یافته است. در مقابل واردات کشور هم از نظر وزنی (حدود ۱۴/۹۸) و هم از نظر ارزشی (حدود ۴/۹۲درصد) کاهش یافته است. در سال ۱۳۹۲ کسری تراز بازرگانی کشور ۹ میلیاردو۱۹۰میلیون‌دلار بوده که نسبت به دوره زمانی مشابه ۲۳/۴۳درصد بهبود یافته است. بر اساس اطلاعات ارایه‌شده از سوی گمرک، ارزش واحد صادرات در سال ۱۳۹۲ حدود ۴۴۸دلار در هر تن بوده که نسبت به مدت مشابه در دوره قبل ۱۳/۸۴درصد کاهش داشته است. در مقابل در سال ۱۳۹۲ ارزش واحد واردات ۱۵۱۴دلار در هر تن بوده که نسبت به مدت مشابه ۱۲/۱۴درصد افزایش داشته است. این مساله نشانگر رشد سریع‌تر ارزش واحد واردات و در نتیجه کاهش قابل توجه در رابطه مبادله تجاری کشور در سال ۱۳۹۲ است. با بررسی آنچه در خلال سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۲ اتفاق افتاده است، می‌بینیم بیشترین درصد رشد صادرات نسبت به دوره قبل مربوط به سال ۱۳۸۱ با رقم ۳۲/۳درصد و کمترین درصد رشد مربوط به سال ۱۳۸۹ با رقم ۲۹/۱۴- درصد است. همچنین بیشترین درصد رشد واردات نسبت به دوره قبل مربوط به سال ۱۳۸۸ با رقم ۴۸/۷درصد و کمترین درصد رشد مربوط به سال ۱۳۹۱ با رقم ۱۵/۶۲- درصد است.

رابطه مبادله سال‌های اخیر منجر به افزایش واردات شد

روند ارزش صادرات در این سال‌ها از شیب کمتر و ثبات بیشتری نسبت به ارزش واردات برخوردار بوده است. به علاوه همواره میزان ارزش واحد صادرات از میزان ارزش واحد واردات کمتر است و فاصله میان آنها در دوره ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۴ و همچنین ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۰ در حال افزایش است. کاهش رابطه مبادله طی سال‌های اخیر منجر به این شده که درآمدهای ایجادشده در سطح معینی از تولید داخلی نیز کاهش یافته و حجم کمتری از کالاها و خدمات وارد کشور شود. از آغاز برنامه سوم تاکنون رابطه مبادله خالص و ناخالص کشور دارای روند نوسانی بوده و هیچ رشد منظمی نداشته است. علاوه بر آن رابطه مبادله ناخالص نیز طی سال‌های اخیر روند نزولی داشته است و هر دو رابطه مبادله (خالص و ناخالص) به پایین‌ترین میزان خود در سال ۱۳۹۲ رسیده‌اند. با این حال رابطه مبادله ناخالص در مقایسه با رابطه مبادله خالص بی‌ثباتی بیشتری داشته است. کمترین میزان رابطه مبادله خالص با رقم ۰/۲۹۵ به سال ۱۳۹۲ و بیشترین میزان آن با رقم ۰/۴۸۷به سال ۱۳۸۵ مربوط می‌شود. همچنین کمترین میزان رابطه مبادله ناخالص با رقم ۰/۳۶ به سال ۱۳۹۲ و بیشترین میزان آن با رقم ۲/۰۱ به سال ۱۳۸۱ مربوط می‌شود. روند حرکتی رابطه‌های مبادله خالص و ناخالص یکسان نیست اما هر دو شاخص فوق در سال ۱۳۹۲ به کمترین میزان در دوره زمانی مورد بررسی رسیده‌اند که این می‌تواند برای اقتصاد کشور هشداردهنده باشد و این امر به‌منزله افزایش قابل توجه قیمت کالاهای وارداتی نسبت به قیمت کالاهای صادراتی است.

ارزش واحد صادرات به تفکیک نوع کالا

نوع کالای صادراتی	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲
ارزش واحد صادرات میعانات گازی	۷۳۹	۸۸۹	۹۲۲	۸۰۵
ارزش واحد صادرات محصولات پتروشیمی	۵۵۰	۷۰۰	۷۰۳	۷۳۹
ارزش واحد صادرات سایر کالاها	۳۹۶	۴۱۷	۴۰۰	۳۱۴
ارزش واحد صادرات کل	۴۸۳	۵۶۳	۵۲۰	۴۴۸

رابطه مبادله به تفکیک انواع صادرات

نوع کالای صادراتی	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲
رابطه مبادله میعانات گازی	۱/۵۳	۱/۵۸	۱/۷۶	۱/۷۹
رابطه مبادله پتروشیمی	۱/۱۴	۱/۲۴	۱/۳۳	۱/۶۴
رابطه مبادله سایر کالاها	۰/۸۲	۰/۷۴	۰/۷۸	۰/۷۰

سهم ۵۱درصدی میعانات گازی و پتروشیمی از صادرات

از بُعد ترکیب تجاری طی سال‌های ۱۳۹۲ بیش از ۲۴درصد ارزش دلاری صادرات غیرنفتی کشور را میعانات گازی، ۲۵درصد محصولات پتروشیمی و ۴۹درصد را سایر کالاها تشکیل می‌دهند. از مجموع صادرات غیرنفتی کشور حدود ۵۰درصد آن را کالاهای پتروشیمی و میعانات گازی تشکیل می‌دهند که منشا نفتی دارند. از بخش سایر کالاها نیز بیشترین میزان صادرات مربوط به متانول (الکل متیلیک) است که به طور غیرمستقیم وابسته به نفت و گاز بوده و گویای میزان وابستگی صادرات کشور به نفت و گاز است. همچنین از نظر وزنی بیشترین درصد تغییرات نسبت به مدت مشابه سال قبل مربوط به میعانات گازی با افزایش ۳۲/۷۴درصدی و کمترین درصد تغییرات مربوط به محصولات پتروشیمی با چهاردرصد کاهش بوده است. از نظر ارزشی نیز بیشترین درصد تغییرات نسبت به مدت مشابه سال قبل به میعانات گازی با ۱۵/۹۳درصد افزایش و کمترین آن نیز به سایر کالاها با ۶/۱۱- درصد کاهش مربوط می‌شود. از سوی دیگر بیشترین ارزش واحد متعلق به گروه میعانات گازی و سپس محصولات پتروشیمی است. به تبع آن ارزش واحد صادرات کل و در نتیجه بخش مهمی از رشد رابطه مبادله تجاری غیرنفتی نیز وابسته به محصولات نفتی و گازی خواهد بود. در سال ۱۳۹۲ ارزش واحد صادرات میعانات گازی حدود ۲/۵برابر ارزش واحد صادرات سایر کالاهاست.

اگر این روند ادامه یابد به‌این معناست که به جز میعانات گازی و پتروشیمی قدرت رقابت تولیدات کشور در حال کاهش است. به بیان ساده‌تر برای خرید یک واحد کالای وارداتی هر سال باید مقدار بیشتری از تولیدات غیرنفتی خود را صادر کنیم.

گذر

بررسی ایجاد صندوق پس‌انداز مسکن روستایی در وزارت راه

● **شرق:** وزیر راه‌وشهرسازی از اعضای جلسه شورای هماهنگی مسکن این وزارتخانه درخواست کرد تا راهکارهای ایجاد صندوق پس‌انداز مسکن روستایی را مورد بحث و بررسی قرار دهند. به گزارش وزارت راه‌وشهرسازی، عباس آخوندی دیروز، ۳۱ تیر۹۳، در پنجمین جلسه شورای هماهنگی مسکن این وزارتخانه به لزوم ایجاد نوعی صندوق پس‌انداز مسکن روستایی اشاره کرد و گفت: با توجه به چشم‌انداز اعطای تسهیلات از سوی بانک‌ها باید به ایجاد چنین صندوق‌هایی فکر کرد. در ادامه رئیس‌بنیاد مسکن انقلاب اسلامی گفت: در حال‌حاضر باکسری ۶۰۰هزار واحدی مسکن روستایی مواجه هستیم.

شرکت نفت گزارش دیوان محاسبات را رد کرد

● **تسنیم:** شرکت ملی نفت ایران گزارش دیوان محاسبات کشور مبنی بر عدم وصول ۴/۱میلیارددلار نفت خام فروخته‌شده به یک شرکت اماراتی را رد کرد. محسن قمصری؛ مدیر امور بین‌الملل شرکت ملی نفت ایران در پاسخ به سوال «آیا فروش نفت به شرکت اماراتی و عدم دریافت پول حاصل از آن را تایید می‌کنید؟» گفت: «امارات خریدار نفت ایران نیست.» وی درباره مشابه‌بودن رقم چهارمیلیارددلار بدهی شرکت نفتی اماراتی که از سوی دیوان محاسبات کشور اعلام شده است با رقم طلب ایران از شرکت‌های نفتی توضیح داد: طلب نفتی چهارمیلیارددلاری ایران مربوط به بدهی پالایشگران اروپایی است که پرداخت آن مشروط به پیشرفت مذاکرات ژنو است. علاوه بر شرکت ملی نفت، علی طیب‌نیا؛ وزیر اقتصاد و امور دارایی نیز برداشت از صندوق توسعه ملی را رد کرده است. جعفر قادری؛ رییس کمیته اقتصادی مجلس اعلام کرد: طبق گزارش دیوان محاسبات کشور، شرکت نیکو معادل ۴/۱میلیارددلار نفت خام به یک شرکت اماراتی فروخته اما تاکنون پول آن را وصول نکرده است.

افزایش بدهی خارجی ترکیه به ۱۳۰میلیارددلار
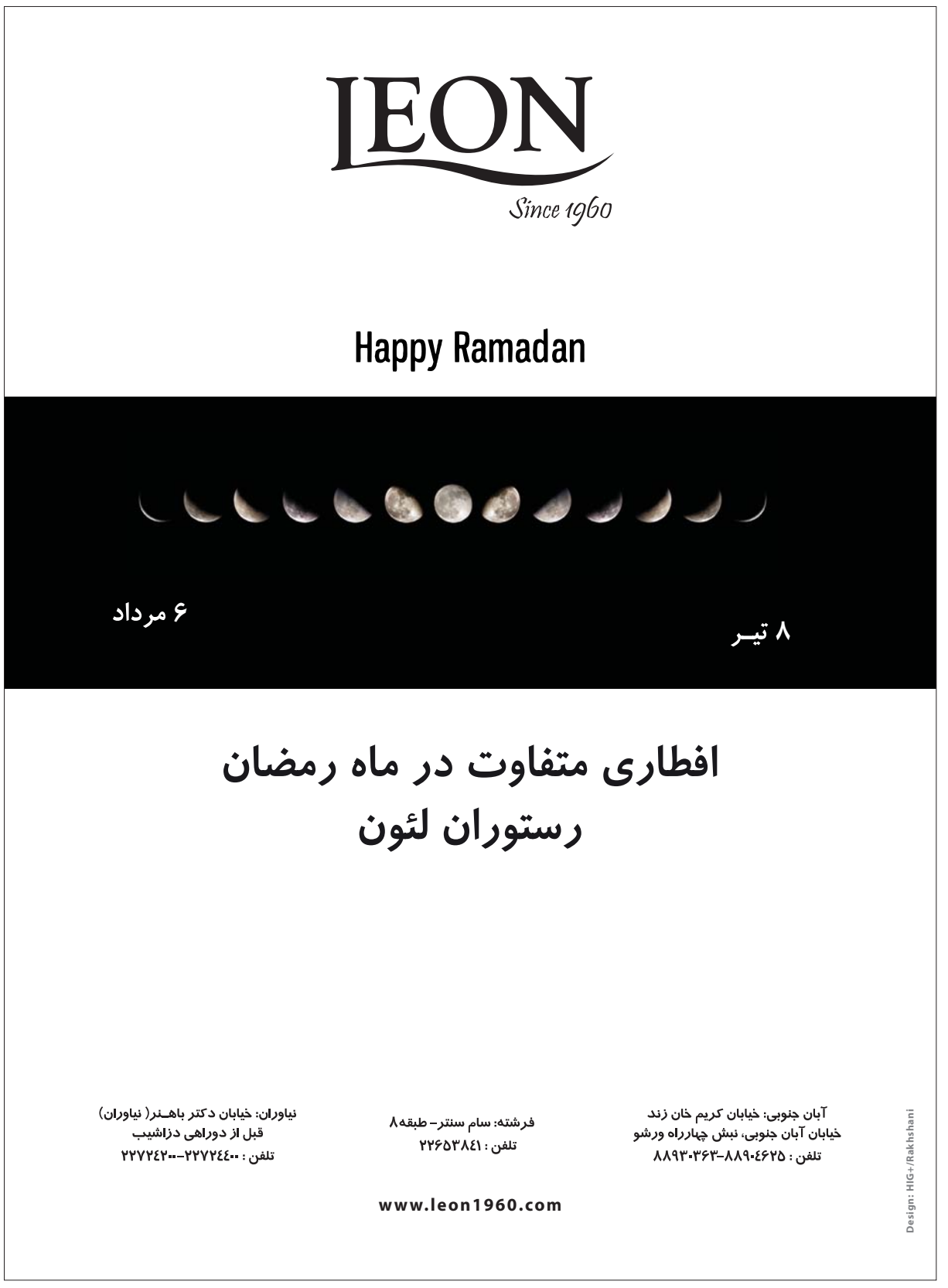
● **تسنیم:** پایگاه خبری حریت دیلی نیوز با اشاره به اینکه اقتصاد ترکیه در مقابل شوک‌های خارجی، از شکنندگی بالایی برخوردار است، نوشت: میزان بدهی‌های خارجی آنکارا در طول یک‌سال به رقم بی‌سابقه ۱۳۰/۶میلیارددلار رسیده است.